

Økonomirapportering etter mars 2020

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		
Kommunestyret		

Saksbehandler: Marit Rinnan	Arkivsaknr.: 2020/2633-1
-----------------------------	--------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Økonomirapportering etter mars 2020 tas til etterretning.

SAMMENDRAG

Rådmannen rapporterer økonomisk status og årsprognose basert på budsjettoppfølging per mars 2020. Rapporten gir også oversikt over status for gjennomføring av effektiviserings- og innsparingstiltakene som er forutsatt i budsjettet. Som det framgår av tabelloversikten og tekst i saken, ligger det an til et merforbruk ved årsslutt på 12,3 mill. Det er i denne rapporteringen *ikke* tatt høyde for effekten av koronapandemien på ulike poster. Årsprognosen er basert på at kommunen vil få full korona-kompensasjon.

Hvilken effekt koronakrisen vil ha på kommunenes økonomi er fortsatt svært usikker. Stortinget har understreket at kommunene skal kompenseres for virkningen av skattesvikt og annet inntektsbortfall, samt merutgifter. Stortinget har allerede bevilget penger gjennom krisepakker, og det er gitt signal om at det vil komme mer når revidert nasjonalbudsjett legges fram i mai. Per nå er det også svært vanskelig å beregne omfanget av inntektsbortfall og merutgifter, og hvordan situasjonen i finansmarkedet vil slå ut på årsregnskapet.

Budsjettet er basert på at det skal gjennomføres innsparings- og effektiviseringstiltak for 33,7 mill. kr. Hittil er det tiltak for 25 mill under gjennomføring, mens tiltak for 8,7 mill ikke er gjennomførbare eller ennå ikke definerte.

På denne tiden av året er det også vanligvis usikkerhetsfaktorer knyttet til sentrale poster som skatteinntekt, premieavvik, statlige tilskudd og finans. Det kan også skje endringer i driftsutgiftene som ikke kan forutses ennå. Det er en bekymring at det ligger an til et merforbruk i driften, og at ikke alle definerte effektiviseringstiltak ser ut til å kunne gjennomføres. Dette må følges opp. Den største usikkerhetsfaktoren er likevel effekten av koronapandemien.

Rådmannen vurderer at det ikke er grunnlag for å gjøre budsjettendringer basert på økonomioppfølgingen per mars.

Avgjøres av: Kommunestyret

Behandles i følgende utvalg:

Formannskapet, Kommunestyret.

Videre saksgang:

Meldes til utvalg for oppvekst og levekår, utvalg for teknikk og miljø og kontrollutvalget

Saksopplysninger:

Det er gjort vurdering av inntekter og utgifter per mars i henhold til vedtatt budsjett, og utarbeidet prognose for budsjettavvik ved årsslutt. Denne prognosen tar ikke høyde for merutgifter og inntektsbortfall som følge av koronapandemien. Beregningen for helårseffekt er p.t vanskelig å gjøre, og staten har i utgangspunktet sagt at kommunene skal kompenseres for mindreinntekter og merutgifter. Det økonomiske tapet for kommunesektoren har KS foreløpig beregnet til å være mellom 14 – 19 milliarder kroner.

Korona-kostnader

Koronapandemien gir svikt i skatteinntekter, redusert foreldrebetaling for barnehage og SFO, og redusert egenbetaling i helse og omsorgstjenestene. Tiltak for smittevern, oppbygging av kapasitet for behandling, omlegging av tjenestene, beredskapsarbeid og krisehåndtering gir økte utgifter.

For Askøy kommune er merutgifter for perioden fram til 14. april beregnet til 5,6 mill. En del av dette er engangsutgifter til IKT-utstyr, desinfiseringsmaskiner og utstyr til pasientbehandling. Hva som blir merutgifter i tiden framover er høyst usikkert, og avhengig av hvordan situasjonen utvikler seg. Det er ikke gjort beregning for merutgifter knyttet til økt sosialhjelpsutbetaling.

KS har gjort anslagsvise beregninger for svikt i skatteinntekter. Disse er usikre, men kan ut fra en første beregning utgjøre mellom 28 – 35 mill. for Askøy kommune.

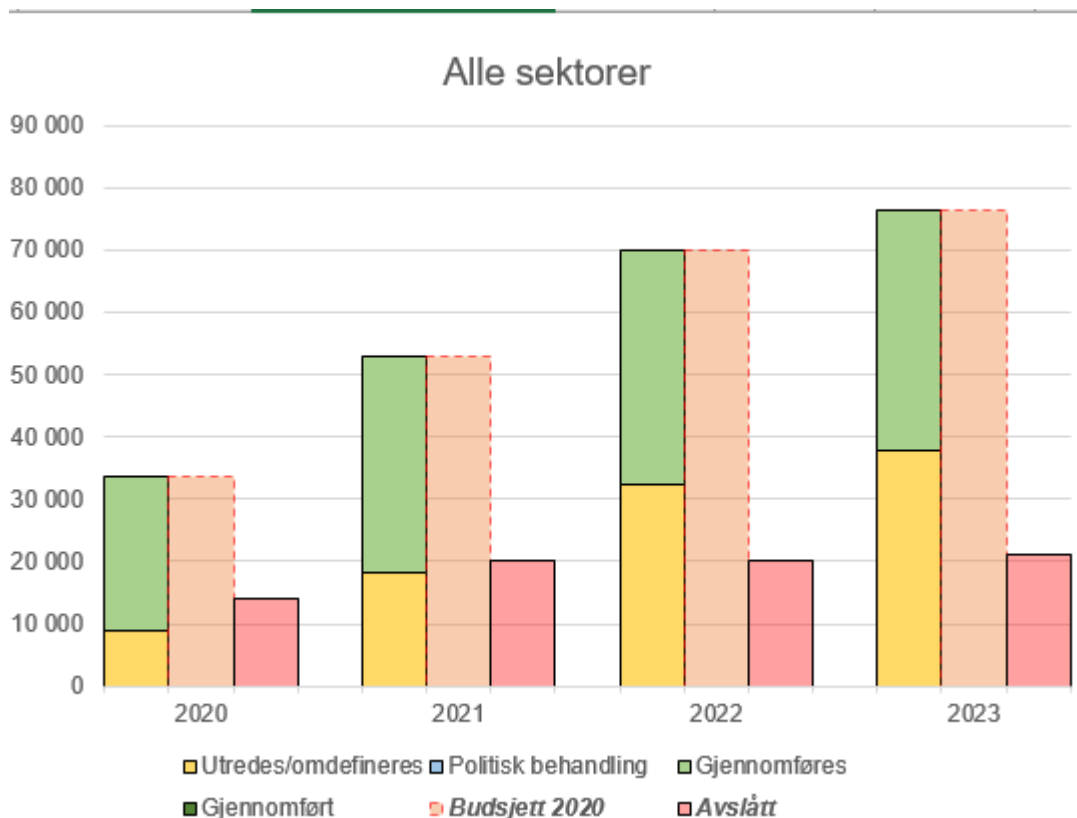
Bortfallet av foreldrebetaling for perioden disse tilbudene var stengt, utgjør over 10 mill kr. I tillegg kommer inntektsbortfall i helse og omsorgstjenestene. Også Askøyhallene KF har inntektstap.

Staten har så langt kompensert gjennom økte skjønnsmidler og økt rammetilskudd. Dette er gjort gjennom krisepakke 1, krisepakke 3, og egen bevilgning for å kompensere for bortfall av foreldrebetaling. For Askøy kommune utgjør kompensasjonen ca 29 mill. kr. Staten har signalisert at ytterligere beregninger og kompensasjon kan komme i revidert nasjonalbudsjett i mai.

Gjennomføring av tiltak for effektivisering og innsparing

Budsjettet for 2020 er basert på at tiltak for effektivisering og innsparing som ble besluttet i 2019 skal gjennomføres med helårseffekt og eventuell opptrapping i 2020. Effekten av dette er beregnet til knapt 50 mill. I tillegg skal det gjennomføres ytterligere tiltak for 33,7 mill i 2020, i henhold til vedtatt budsjett for 2020. Summen øker til 53 mill i 2021.

Hittil er det under gjennomføring eller gjennomført tiltak for 25 mill, mens tiltak for 8,7 mill må avklares nærmere eller ikke er gjennomførbare. Status for tiltaksgjennomføringen beskrives nærmere i teksten for sektoren.

Figuren viser en samlet oversikt over det nye innsparingskravet som ble gitt i budsjettvedtaket for 2020, og som ligger som forutsetning for budsjettet. Søylene viser samlet krav (oransje søyle), tiltak som er under gjennomføring eller allerede gjennomført (grønn søyle) og tiltak som må spesifiseres nærmere eller omdefineres. De røde søylene viser tiltak som ble foreslått av rådmannen, men som ble avvist av kommunestyret.

Budsjettoppfølging per mars 2020 (første kvartal)

Status for sentrale poster og sektorene er kommentert under.

Sentrale poster

Skatteinntekt/rammetilskudd (budsjettavvik ikke beregnet)

Anslaget for skatt, rammetilskudd, integreringstilskudd m.v er basert på vedtatt statsbudsjett og KS' prognosemodell før justering som følge av koronapandemien.

Ny beregning av skatteinntekt og korona-kompensasjoner vil gi andre tall. Dette blir å komme tilbake til i senere økonomirapporteringer. Per mars er skatteinntekten for Askøy kommune omtrent på budsjett.

Antall nye flyktninger som faktisk kommer til Askøy påvirker integreringstilskuddet. Det er derfor usikkerhet også på denne posten.

Refusjon ressurskrevende tjenester (budsjettavvik ikke beregnet)

Revisorgodkjent refusjonskrav for 2019 er 7,5 mill høyere enn beløpet som ble inntektsført i regnskapet for 2019. Dette utbetales og inntektsføres i 2020. Beløpet er knapt 5 mill høyere enn budsjettert refusjon for 2020. Merinntekten skyldes et høyere tjenesteomfang, samt at en har fulgt forsiktighetsprinsippet ved regnskapsføringen. Refusjonskravet må også aksepteres av Staten. Det er ennå ikke gjort, og det rapporteres derfor balanse på denne posten per mars.

Det må vurderes om noen av sektorene trenger budsjettstyrking på bakgrunn av økt omfang av ressurskrevende tjenester.

Netto finansinntekter/-utgifter (budsjettavvik ikke beregnet)

Finansmarkedet er svært urolig og preget av usikkerhet. Koronakrisen skaper usikkerhet i verdensfinansmarkeder. Sterkt fallende oljepris og en historisk svak krone påvirker også i negativ retning. Rådmannen ga finansutvalget og formannskapet en statusmelding om situasjonen på finansområdet per mars (RS 15/20). Samlet budsjettavvik på finansområdet var per 31. mars anslått til -68 mill. Situasjonen har bedret seg noe etter det. Regnskapsmessig er det kursene per 31.12. som er avgjørende. Hva disse vil være er i dag er umulig å anslå, men det er risiko for at det i regnskapet for 2020 må føres et urealisert tap.

Utviklingen på finanssektoren får også en konsekvens for lånerenten, sannsynligvis i positiv retning.

På grunn av den store usikkerheten knyttet til finansmarkedets utvikling er det i denne økonomirapporteringen valgt å ikke angi et budsjettavvik.

Andre fellesposter (balanse)

For beregning av pensjon er kommunen avhengig av informasjon fra pensjonselskapene. Informasjonen oppdateres i løpet av året i henhold til aktuares beregninger og vurderes av kommunens pensjonsmekler. Det er så langt ikke grunnlag for å melde avvik i henhold til budsjett.

Stab (- 0,3 mill)

Budsjettvedtaket innebærer nye innsparingskrav i rammen for Stab på 2,2 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Reduserte politikergodtgjøringer/ingen satsøkning	0,3 mill
Redusert omfang forvaltningsrevisjoner	0,4 mill
Utvidet bruk av SvarUt	0,1 mill
Redusert bemanning Adm.tjenester og HR (1,1 årsverk)	1,1 mill
SUM	1,9 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Redusere medlemskap i organisasjoner og foreninger	0,3 mill
SUM	0,3 mill
SUM innsparingskrav	2,2 mill

Tiltakene gjennomføres med ett unntak, redusere medlemskap i organisasjoner og foreninger. Det arbeides med å skaffe en oversikt over medlemskapene og muligheten for å kutte ut noen av dem. Så langt ser det ut som dette er vanskelig å realisere et kostnadsutt på 0,3 mill i alle fall for 2020, da de fleste kontingenter for dette året allerede er betalt.

Den pågående granskningen av Kleppe vannverk er stipulert til å koste ca 3 mill. Det er i budsjettet for 2020 satt av 0,2 mill til å dekke noen av utgiftene som ikke kan belastes selvkostområdet. I tillegg er 1,1 mill av skjønnsmidlene som ble innvilget fra fylkesmannen overført til 2020. Deler av dette beløpet kan også dekke granskningskostnader. Når utgiftene er kjente, og det er avklart hva som kan belastes selvkost, må finansiering avklares og følges opp med en budsjettendring. Dette blir å komme tilbake til.

Forøvrig ser det ut som det er godt samsvar mellom budsjetttramme og drift.

Skole (-1,5 mill)

Nytt innsparingskrav i 2020 for sektor skole er 2,75 mill

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Økte SFO-satser (8%)	0,75 mill
Ramme voksenopplæring reduseres	0,5 mill
SUM	1,25 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Effektiviseringstiltak skole	1,5 mill
SUM	1,5 mill
SUM innsparingskrav	2,75 mill

Rådmannens forslag om strukturtiltak og reduksjon av antall skoler ble avvist av kommunestyret, og erstattet med et effektiviseringskrav på 1,5 mill. Tiltaket skal konkretiseres av egen ad hoc-gruppe. Arbeid med revidert skolebruksplan pågår. Ettersom innsparingskravet hittil ikke er konkretisert, rapporteres beløpet i prognosen som et antatt merforbruk.

Forøvrig ser det ut som det er godt samsvar mellom budsjetttramme og drift.

Barnehage (balanse)

Nytt innsparingskrav i 2020 for sektor barnehage er 0,7 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Sommerstengte barnehager*	0,07 mill
SUM	0,07 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Effektiviseringstiltak barnehage	0,7 mill
SUM	0,7 mill
SUM innsparingskrav	0,7 mill

*Tiltaket sommerstengte barnehager skal til ny behandling i kommunestyret 30. april. Det er grunn til å tro at kommunestyret vil vedta at barnehagene skal være åpne hele sommeren.

Rådmannens forslag om strukturtiltak og reduksjon av antall barnehager ble avvist av kommunestyret, og erstattet med et effektiviseringskrav på 0,7 mill. UOL har i sak 19/21 vedtatt at effektiviseringskravet skal dekkes innenfor sektorens ramme i 2020. Saken skal til endelig behandling i kommunestyret.

Forventet antall barn antas å bli noe lavere enn budsjettet. Det gir rom for at innsparingskravene kan dekket innenfor sektorens ramme i 2020.

Sektoren styrer mot balanse.

PPT (balanse)

Nytt innsparingskrav i 2020 for PPT er 0,55 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Reduksjon stilling PPT	0,55 mill
SUM innsparingskrav	0,55 mill

Enheten styrer mot balanse.

Kultur og idrett (balanse)

Nytt innsparingskrav i 2020 for Kultur og idrett er 1,1 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Reduksjon i tilskudd til vedlikehold av museumssamlinger, kulturminne og bygg	0,25 mill
Redusert driftsstøtte historie- og museumslag	0,05 mill
Redusert driftstilskudd Herdla museum	0,1 mill
Reduserte tilskudd kultur og idrett	0,5 mill
Reduksjon kulturskolen	0,2 mill
SUM innsparingskrav	1,1 mill

Gjennomføring av reduserte tilskudd kultur og idrett er vedtatt av UOL i sak 22/20, og skal avgjøres av kommunestyret.

Enheten styrer mot balanse.

Samfunnsmedisin (-2 mill)

Nytt innsparingskrav i 2020 for Samfunnsmedisin er 0,2 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Reduksjon tiltak flyktninger, legestilling vakant*	0,2 mill
SUM innsparingskrav	0,2 mill

*Innsparingen er hittil kun delvis oppnådd, da vakanse varte kun 2 mnd (40.000).

Driften generelt ligger per mars ca 1 mill over budsjetttrammen, og for å sikre legefunksjoner vil det påløpe utgifter som ikke er fullt ut budsjettet. Det er usikkerhet om hvilke tiltak som må gjøres for å sikre fastlegedekning, og hvilke netto kostnader som vil bli i forhold til leger på fastlønn.

Enheten rapporterer et merforbruk på 2 mill.

Familie og inkludering (-2,5 mill)

Nytt innsparingskrav i 2020 for familie og inkludering er 10,2 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Strukturendring Askøyhjelpen	5,0 mill
Strukturendring enslige mindreårige flyktninger/avvikle Grønebrekka	2,5 mill
Innføring av korttidssats for nye enslige stønadsmottakere uten forsørgeransvar	0,65 mill
Fryse sosialhjelpssatser på 2019-nivå	0,25 mill
SUM	8,4 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Sosialhjelpssatser (kun for 3 barn)	0,8 mill
Reduksjon avsetning styrking sosialstønad	1,0 mill
SUM	1,8 mill
SUM innsparingskrav	10,2 mill

Økonomisk effekt av regulering av sosialhjelpssatsene for familier med flere enn 3 barn er ikke realistisk å oppnå, da andre rettighetsbestemmelser slår inn i mange tilfeller. Inntil mars var nivået på sosialstønad innenfor budsjett, men på dette området er det stor usikkerhet knyttet til prognosen, blant annet på grunn av tiltak knyttet til koronapandemien. Per mars er det ikke grunnlag for å beregne et budsjettavvik for NAV.

I barnevernstjenesten tilsier økonomioppfølgingen per mars at det kan bli merutgifter til lønn fosterhjem, beredskapshjem og for institusjonsplasser barnevern. Dette utgjør samlet ca 2,5 mill, som er sektorens rapporterte merforbruk.

Helse og omsorg (- 4 mill)

Nytt innsparingskrav i 2020 for Helse og omsorg er 6 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Effektivisere saksbehandling helse og omsorg	1.1 mill
Sommerstenging dagsentre	0,2 mill
Avvikle ett av tre dagsentre*	0,4 mill
Redusere ergo-/fysioterapitjenesten med 1 årsverk	0,6 mill
Redusere tjenesteomfang praktisk bistand	0,6 mill
Bruke tilskudd til bolig for velferd	0,4 mill
SUM	3,3 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Sommerstenge en avdeling Kleppstø sykehjem	0,5 mill
Redusere friskliv	0,25 mill
Fra institusjon til hjemmetjeneste med velferdsteknologi	1,0 mill
Tilpasset BPA-ordning	1,0 mill
SUM	2,75 mill
SUM innsparingskrav	6,0 mill

*Avvikling av ett dagsenter vurderes nærmere, innsparingen kan eventuelt dekkes innenfor sektorens ramme.

Sommerstenging av en avdeling ved Kleppstø sykehjem kan bli vanskelig på grunn av koronapandemien. Gjennomføring av reduksjon av friskliv utredes nærmere administrativt. Innføring av velferdsteknologi er i god framdrift, men det har hittil vært vanskelig å trekke inn ressurser. Det arbeides videre med å tilpasse BPA-ordningen, men så langt ser det ut til å bli et merforbruk på denne tjenesten.

Sektoren generelt har en drift som ligger nesten 3 mill høyere enn budsjettrammen. Det er sammensatte årsaker til det, generelt har budsjettrammen over tid vært knapp. Det jobbes kontinuerlig med å utnytte muligheten for effektivisering og innsparing. Denne sektoren har særlig behov for å gjøre omstillinger og tilpasninger i driften knyttet til koronapandemien, og det er usikkert hvordan dette vil slå ut økonomisk.

Sektoren rapporterer et merforbruk på 4 mill.

Plan og bygg (balanse)

Nytt innsparingskrav i 2020 for Plan og bygg er 1 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Større egenproduksjon kommunale planer, redusert bruk av konsulenter	1,0 mill
SUM innsparingskrav	1,0 mill

Sektoren styrer mot balanse.

Teknisk (- 2 mill)

Nytt innsparingskrav i 2020 for Teknisk er 7,9 mill.

Tiltak som gjennomføres/er gjennomført	
Reduksjon vaktmestertjeneste	0,5 mill
Avslutte tiltak ekstra vedlikehold skoler allerede i 2020	5,2 mill
SUM	5,7 mill
Tiltak som må utredes/omdefineres	
Effektiviseringstiltak Teknisk - skole	0,7 mill
Effektivisering Teknisk - barnehage	0,2 mill
Strukturendring brannvesen	1,0 mill
Brukerbetaling kommunale ladepunkt (elbil)	0,3 mill
SUM	2,2 mill
SUM innsparingskrav	7,9 mill

Rådmannens forslag om strukturendringer i Skole og Barnehage innebar reduserte driftsutgifter som følge av færre bygg. Det er ikke avklart hvordan denne innsparingen kan dekkes inn på andre måter. Budsjettet for teknisk drift og vedlikehold er særdeles knapt.

Det pågår en administrativ utredning av mulighet for tettere samarbeid mellom Askøy brann og redning og Bergen brannvesen. På grunn av kapasitetsproblemer er framdriften forsinket, og så langt tyder kartleggingen på at det ikke er mulig å hente ut noen økonomisk gevinst på kort sikt i alle fall.

Innføring av brukerbetaling for kommunale ladepunkt er heller ikke utredet ennå, og innsparingen er derfor usikker.

Sektoren rapporterer et merforbruk på 2 mill.

Vurdering:

Budsjettet for 2020 er svært stramt, og stiller krav til gjennomføring av vedtatte effektiviseringer og innsparinger. Som rapporten redegjør for er dette arbeidet godt i gang, men det er bekymringsfullt at framdriften til dels er noe svak, og at enkelte tiltak ennå ikke lar seg gjennomføre eller er erstattet med alternative tiltak.

Gjennomføringen av effektivisering og innsparing er en utfordring, men forøvrig er sektorenes drift stort sett i samsvar med budsjetttrammene. Koronapandemien medfører en mer krevende driftssituasjon og et mer uoversiktlig bilde med tanke på økonomistyring på de store sektorene. Dette er en usikkerhetsfaktor.

Staten har signalisert at kommunene skal kompenseres for økonomiske kostnader knyttet til koronapandemien, og har så langt fulgt godt opp. Det er likevel usikkerhet knyttet til dette, blant annet om også negative utslag i finansmarkedet vil kompenseres.

Askøy kommunes posisjon er svak, og med et disposisjonsfond på ca 100 mill har ikke kommunen en særlig stor buffer for å håndtere inntektsbortfall eller merutgifter.

Selv om årsprognosen viser et budsjettmessig avvik, er det rådmannens anbefaling at en venter med å justere budsjettet.

Folkehelseperspektiv:

De økonomiske rammene gjør det nødvendig med en streng prioritering i forhold til dekning av innbyggernes helsemessige behov, samtidig som en ønsker å ivareta det forebyggende arbeidet. Håndteringen av koronapandemien har ikke blitt påvirket som følge av økonomiske begrensninger.

Økonomi:

Dette perspektivet framgår av saken.

Vedlegg: Tabelloversikt for økonomioppfølging per mars 2020

Kleppestø, 23.04.2020

Eystein Venneslan
Rådmann

Marit Rinnan
Stabssjef